

Església de Sant Pere i la Santa Creu (o Cementiri Vell)

Masquefa

Ubicació

Comarca:	Anoia
Lloc/Adreça:	Al S de la confluència del Torrent de Can Cartró i la Riera de Masquefa, a 700 m al N del nucli urbà
Emplaçament	Al camí de la Rectoria, que arrenca de l'extrem NW del nucli urbà
Coordenades:	
Latitud:	41.50901
Longitud:	1.80881
UTM Est (X):	400593
UTM Nord (Y):	4595949

Classificació

Número de fitxa	08119-3
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Edifici
Estil / època:	Medieval Romànic Gòtic Modern Renaixement Barroc
Segle	XII-XIII
Estat de conservació	Bo
Protecció	Legal
Observacions protecció:	PEU de protecció del PH., arq. i paisatgístic 10/02/2014
Accés	Fàcil
Ús actual:	Religiós
Titularitat	Privada
Titular:	Arquebisbat de Barcelona
Autoria de la fitxa	ArqueoCat SL
Data de registre de la fitxa:	dv., 26/10/2001 - 02:00

Descripció

Església romànica d'una única nau, amb capçalera absidada. L'alçat dels murs, realitzat mitjançant un parament de carreus de talla regular, tan sols veu trencada la seva homogeneïtat per la disposició d'una cornisa als murs laterals, que es perllonga a l'absis. En aquest punt, però, sota les cornises es disposa un fris de dents de serra, que al seu torn es troba sobre unes arcuacions cegues monolítiques, recolzades sobre permòdols esculpits (amb motius geomètrics, vegetals, antropomorfs i animalístics). Els dos únics punts de llum de l'edifici (apart de la porta, oberta al S i emmarcada per dos arcs de mig punt adovellats i en degradació) són la finestra absidal i la rosassa emplaçada al mur W. La primera, estreta i allargada, compta amb dos arcs de mig punt adovellats i en degradació a l'exterior, mentre que a l'interior només en disposa d'un. La rosassa, de 2'4 m de diàmetre màxim, emmarca mitjançant dues degradacions una estrella de caire goticitzant formada per sis lòbuls que conflueixen per la tangent amb una corona central lobulada en el seu interior. La coberta de la nau es resol mitjançant una volta de pedra apuntada refermada per dos arcs torals, mentre que l'absis és culminat per una hemicúpula feta amb filades concèntriques. Tot l'edifici està culminat per una teulada, a dues aigües en el cas de la nau. Aquest edifici original romànic, que conserva algunes restes de pintura mural, patí diverses reformes. Al S. XVI s'afegí la capella del Roser al mur N, que fou recrescuda al S. XVII. L'escut de Barcelona (amb la data 1562) que hi ha a la clau de l'arc que hi dona pas, la identifica com a l'emplaçament original de la pila baptismal ara ubicada a l'església parroquial de Sant Pere. Al mateix S. XVII s'afegí un cor a la part W, i un campanar (originalment culminat amb barana). Amb posterioritat a aquesta construcció, tot l'interior fou emblanquinat, ocultant pintures anteriors. A l'angle NW, vora el cor, hi ha un altar amb pintures, on hi figuren les dates 1562/1748. Del S. XVIII daten també una trona ubicada a l'interior i la sagristia que s'afegí al SE de l'edifici (el 1772), originalment de dues plantes i coberta amb volta. Posteriorment, apart del cementiri, s'hi adossaren altres dependències (actualment derruïdes) per allotjar el capellà i posteriorment el campanar.

Observacions:

El 27.12.1982 (DOGC 28.1.83) es va incoar l'expedient per a la seva declaració com a monument historicoartístic. Per la resolució de 27.6.94 (DOGC) es va incoar l'expedient per a la delimitació de l'entorn de protecció de l'església. Vist l'informe desfavorable emès el 20.3.96 pel Consell Assessor del Patrimoni Cultural Català, se'n va descartar la declaració com a BCIN. Rere les al·legacions de l'Ajuntament, un nou informe desfavorable del mateix ens (18.9.97) ratificà la decisió. Malgrat noves al·legacions, en virtut de l'article 8.3 de la Llei del Patrimoni Cultural Català (30.9.98), s'arxivaren els expedients de declaració com a BCIN de l'església i de delimitació del seu entorn de protecció (DOGC 7.8.98 i BOE 27.8.98). Al Museu Comarcal de l'Anoia hi foren dipositats el 1997 (amb la sigla ESP, dins la caixa M-385) dos fragments de vora (d'individus diferents) pertanyents al tipus de ceràmica medieval a torn de cocció reductora, amb desgreixant de quars força groller. Aquests foren recollits en superfície vora l'església per membres de la secció arqueològica del Centre d'Estudis Comarcals d'Igualada. El 1999 s'hi dugué a terme una intervenció arqueològica (Mauri, 2000), en que es recuperaren més restes arqueològiques de diferents materials. La imatge núm. 1 ha estat extreta de l'obra Catalunya Romànica (vegeu bibliografia).

Història

El document més antic que es coneix que esmenta l'església data del 963, en que és venuda (junt amb el castell) pel comte Mir a Ènnec Bonfill. El 998 aquest permutà amb el monestir de Sant Cugat del Vallès el castell i la parròquia pel castell de Gelida, iniciant un llarg període de domini del monestir vallesà. En aquest moment el castell (actualment desaparegut) i l'església constituïen el centre al voltant del qual creixia la vila. Amb el desenvolupament del camí ral com a via de comunicació de cabdal importància econòmica, el nucli urbà es traslladà al seu peu. El 1878 l'església perdé la condició de parròquia en favor de la Capella del Roser, bastida dins la nova població.

Bibliografia

- ALBIOL, Antoni (1987): Recull d'Història de Masquefa. Estudi inèdit, dipositat a l'Ajuntament de Masquefa. - BENET I CLARÀ, Albert, CARABASSA I VILLANUEVA, Lluïsa; JUNYENT I MAYDEU, Francesc; MAZCUÑÁN I BOIX, Alexandre (1992): Sant Pere de Masquefa". Catalunya Romànica, XIX.El Penedès i l'Anoia. Enciclopèdia Catalana. - GENERALITAT DE CATALUNYA. DEPARTAMENT DE CULTURA (1997): Inventari del patrimoni arquitectònic de Catalunya. 7, L'Anoia. Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura. - GENERALITAT DE CATALUNYA. DEPARTAMENT DE CULTURA (1990): Catàleg de monuments i Conjunts Històrico-Artístics de Catalunya. Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya. Barcelona. - MARKEFIN (1999): Estudi de diagnosi turística del municipi de Masquefa i en relació amb d'altres recursos de la zona. Diputació de Barcelona. Àrea d'Esports i Turisme. - MATAS I FOSALBA, Àngel (1994): Costumari Masquefa. Ajuntament de Masquefa. - MAURI, Alfred (coord.); REDONDO, Sílvia; JUTGE, Cristina (1998): L'església de Sant Pere de Masquefa (Anoia). Memòria dipositada al Servei d'Arqueologia de la Generalitat de Catalunya. - MAURI, Alfred; REDONDO, Sílvia (2000): Memòria del seguiment arqueològic dels treballs de restauració de l'església de Sant Pere, Masquefa, Anoia.- Memòria dipositada al Servei d'Arqueologia de la Generalitat de Catalunya.

